

Υπουργείο Πολιτισμού: Αποκατάσταση και ανάδειξη του βυζαντινού Ναού της Αγίας Σοφίας, στη Δράμα

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)



Στην ολοκλήρωση του έργου της αποκατάστασης και της ανάδειξης του Ναού της Αγίας Σοφίας, στη Δράμα, του σημαντικότερου βυζαντινού μνημείου της πόλης, προχωρά το Υπουργείο Πολιτισμού.

Οι εργασίες, μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφικών εργασιών, που αποκάλυψαν παλαιότερη παλαιοχριστιανική φάση, αφορούν επεμβάσεις σε επιλεγμένα σημεία, βάσει των δεδομένων που προέκυψαν από την ανασκαφική διερεύνηση. Στόχος είναι η ανάδειξη της ιστορικής, θρησκευτικής και αισθητικής αξίας του μνημείου, που αποτελεί τοπόσημο του ιστορικού κέντρου της Δράμας. Το έργο, προϋπολογισμού 1.084.000 ευρώ, χρηματοδοτείται από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης -ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Η Αγία Σοφία, στη Δράμα, αποτελεί ζωντανή μαρτυρία της μακραίωνης ιστορίας και της πνευματικής ακτινοβολίας της πόλης. Η αποκατάσταση και ανάδειξη του μνημείου δεν συνιστά απλώς ένα τεχνικό έργο, αλλά μια πράξη σεβασμού στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Η πρώτη φάση των αρχαιολογικών ανασκαφικών εργασιών έφερε στο φως την παλαιοχριστιανική φάση του μνημείου. Το νέο έργο στοχεύει στη δομική και μορφολογική αποκατάσταση του Ναού, προκειμένου να αναδειχθεί η μορφή του, όπως είχε διασωθεί έως τον 19ο αι. Συγχρόνως, διασφαλίζεται η προστασία και ανάδειξη ενός μνημείου με ξεχωριστή ιστορική, αρχιτεκτονική και πνευματική αξία για την πόλη και τους κατοίκους της Δράμας. Με την υλοποίηση του έργου ενισχύεται η πολιτιστική ταυτότητα της πόλης, ενώ ένα εξαιρετικά σημαντικό μνημείο αποδίδεται πλήρως αποκατεστημένο στη χριστιανική λατρεία. Ευχαριστώ τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης Χριστόδουλο Τοψίδη για την ένταξη του έργου στο ΕΣΠΑ της Περιφέρειας και για την άψογη συνεργασία μας».

Στην πόλη της Δράμας διασώζεται ένα σύνολο μνημείων -λατρευτικών και οχυρωματικών- που χρονολογούνται από την πρωτοβυζαντινή έως και την ύστερη βυζαντινή περίοδο, καθώς και μεταβυζαντινά μνημεία και οθωμανικά τεμένη, τα οποία τεκμηριώνουν τη διαχρονική παρουσία και σημασία της πόλης στην Ανατολική Μακεδονία. Ο Ναός της Αγίας Σοφίας χρονολογείται στον 10ο αιώνα. Εικάζεται ότι αποτελούσε το Καθολικό βυζαντινής μονής, και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της ναοδομίας με τρούλο και τεκμήριο της ακμής της Δράμας κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο. Σήμερα, λειτουργεί ως ενοριακός ναός της Μητρόπολης, χρήση που προβλέπεται να διατηρήσει και στο μέλλον.

Ο Ναός της Αγίας Σοφίας πέρασε από πέντε βασικές οικοδομικές περιόδους, οι οποίες διαμόρφωσαν τη σημερινή του μορφή. Την πρώτη περίοδο (4ος-5ος αι.) θεμελιώθηκε η τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική. Στη δεύτερη περίοδο (9ος-10ος αι.) ανεγέρθηκε, στα θεμέλια της βασιλικής, βυζαντινός ναός με τρούλο, που αποτελεί τον πυρήνα του σημερινού Ναού. Την τρίτη περίοδο (10ος-19ος αι.) προστέθηκε το νότιο παρεκκλήσιο, πιθανότατα ταφικό, και πραγματοποιήθηκαν διάφορες επεμβάσεις και διαμορφώσεις που αποδεικνύουν τη συνεχή χρήση του Ναού. Η τέταρτη περίοδος (1829-1913) χαρακτηρίζεται από τη μετατροπή του Ναού σε μουσουλμανικό τέμενος. Έγιναν εκτεταμένες αλλοιώσεις και καταστροφές των στοιχείων που μαρτυρούσαν την αρχική του μορφή. Την πέμπτη περίοδο (1913-σήμερα), μετά την αποκατάσταση της χριστιανικής του λειτουργίας, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες εργασίες συντήρησης και ανακαίνισης, που επανέφεραν το μνημείο στη σημερινή του κατάσταση.

Ως προς την παθολογία, η κατάσταση διατήρησης του μνημείου θεωρείται γενικά ικανοποιητική, χάρη στη συνεχή συντήρηση που πραγματοποιείται. Ωστόσο, εντοπίζονται προβλήματα λόγω γήρανσης των υλικών, των καιρικών συνθηκών και των μεταγενέστερων επεμβάσεων. Ο βυζαντινός πυρήνας παρουσιάζει ρωγμές στους πεσσούς και μικρές καθιζήσεις, χωρίς ενδείξεις σεισμικών ζημιών. Οι φθορές εντοπίζονται κυρίως στις πλίνθους και στα κονιάματα, που έχουν αποσαθρωθεί εξ αιτίας της υγρασίας και της πολυετούς έκθεσης στα καιρικά φαινόμενα.

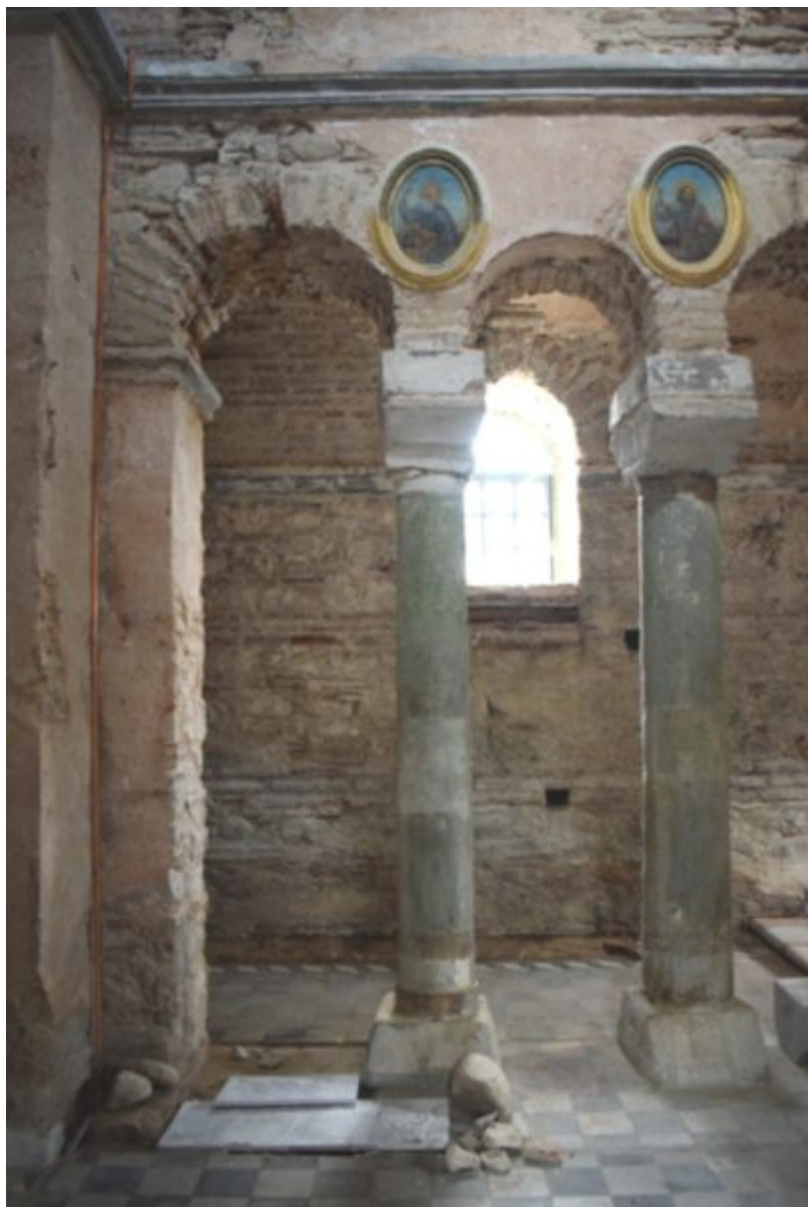
Το έργο της αποκατάστασης του Ναού στοχεύει στη διάσωση και ανάδειξη του μνημείου, με σεβασμό στις ιδιαιτερότητές του. Το έργο προβλέπει τη στατική ενίσχυση και συντήρηση, την απομάκρυνση νεότερων προσθηκών, που αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του μνημείου, τη μορφολογική αποκατάσταση των τοιχοποιιών και των ανοιγμάτων, τη συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου και την ολοκληρωμένη ανάδειξη του περιβάλλοντος χώρου, με πρόβλεψη προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, οι επεμβάσεις προβλέπεται να εξασφαλίσουν την προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών ευρημάτων της υποκείμενης παλαιοχριστιανικής βασιλικής.



Άποψη του Ναού της Αγίας Σοφίας από τα δυτικά



Βόρεια όψη του Ναού



Άποψη του εσωτερικού διακόσμου